

בס"ד. משיחת אור ל"ג תשרי ה'תשמ"ה.

תרגום חפשי בלתי מוגה

השיעור היומי [...] הוא בהלכות מעשה הקרבנות, החל מפרק ט"ז [ואח"כ י"ז וי"ח].
ההלכה הראשונה בפרק היא, מיוסד על משנה בסוף מנחות, שהאומר שיביא קרבן גדול, שור וכיוצא בזה, ואח"כ הביא קרבן קטן הימנו: עגל וכיוצא בזה – לא יצא.
אך אם קיבל על עצמו נדר ואמר, שיביא קרבן קטן, ואח"כ הביא קרבן גדול – יצא.
זוהי פלוגתא של רבי ורבנן, כאמור – בסוף מנחות, והרמב"ם פוסק; "הלכה כרבי מחבירו" לא "מחבריו" – יחיד ורבים – הלכה כחכמים, כרבנן.
המפרשים רק מציינים לגמרא, למנחות – בלי לפרש טעמי הדבר.
שלא כדאורייה, לא מובן: הרי "מוצא שפתיך תשמור", וגם בנוגע לקרבנות שנחשבים – כמ"ש הרמב"ם – כנדרים, הקדש ענין של נדרים וכיוצא בזה – הרי עליו לקיים "מוצא שפתיך"! וכיון ש"מוצא שפתיך" הי' קטן – הנה בהביאו קרבן אחר ומנחות אחרות עימו וכו' – הוא לא קיים "מוצא שפתיך"! יתירה מזו:

מציינו בנוגע לקידושי אשה, שהמקדש על מנת שאינו עשיר, או עני, ואח"כ התגלה שהוא עשיר – אינה מקודשת. והגמרא מבארת את הטעמים, שקיימים קשיים שישנם דוקא כשיש עסק עם עשיר. ועל דרך זה בכמה וכמה הלכות.

עד כפי שמצינו בהלכות קרבנות גופא: המביא **מאותו** המין, ובמקום קטן הביא גדול – פוסקים חכמים **שיצא** – ואף על פי כן אכן אומר רבי, **שלא יצא**: הוא אמר קטן, עליו להביא קטן; אולם אם הביא **ממין** משובח יותר: הוא אמר שיביא עוף, ואח"כ הביא שור – לא יצא. ובדוגמת זה היא – עגל ושור, והוא אמר שיביא קטן והביא גדול.

לכאורה הי' אפשר לומר הטעם לכך, שאם אמר "קטן" הוא התכוון, שזהו **לכל הפחות** קטן. אולם בהנוגע לנדרים לא לומדים "פירושים"; הולכים או אחרי לשון בני אדם, או לפי מנהג המקום, או שעל כל פנים **שואלים** מה הייתה דעתו: האם הפירוש אצלו הי' **שלכל הפחות** קטן, א"י מדוע לא אמר "לכל הפחות" – לא יודעים: הוא שכת, לא ידע שצריך וכו', או מאיזה טעם שיהי'. ובפרט – הגמרא מבארת במנחות, שקיימת אף סברא להיפך:

הגמרא אומרת שם, שהטעם שדין זה צריך להיאמר בשני דינים נפרדים, בהנוגע לשור ועגל ובנוגע למנחה **אחת וכמה** מנחות – הנה החילוק הוא, שבמנחות לא יהי' שינוי ב"אימורים" שעליו להביא: הן באומרו מנחה **זו** או מנחה **אחת** – הנסכים שהוא מביא למנחה הם תמיד לוג אחד.

משא"כ אם במקום קרבן קטן יביא קרבן גדול, עליו להביא הרבה יותר נסכים. והרי הוא יכול לומר שלזה לא נתכוונתי.

רואים איפוא, שאפילו אם במקום קטן הביא גדול – עדיין יש מקום לסברא, שאם בשל כך עליו להביא יותר מדאי, ריבוי אימורים – לא יצא.

ולכן מופיעה הפלוגתא ב"ב' האופנים, להודיע, שבב' האופנים זהו אותו הדין, שאם במקום קטן הוא הביא גדול, אף על פי שגם האימורים רבים – אף על פי כן יצא.

והענין בזה בעבודת השם, במוסר:

ענין הקרבן הוא, שהאדם מקריב עצמו (להוי') לה'. כפירוש הרמב"ן, והמפרשים (בספרא) בויקרא, שענין הקרבן הוא, שבכל מעשה שהוא עושה עם הקרבן עליו לחשוב שהדבר הי' צריך להיעשות עמו. אלא מאי, הקב"ה בחסדו המיר זאת בקרבן.

על פי פנימיות התורה, שבה חסד הוי' נמצא בגלוי, אומרים, שכאשר מקריבים בהמה – אזי "אדם **מכם** כי יקריב".

כפירוש רבינו הזקן: סדר הפסוק הי' צ"ל להיפך, אלא מאי, פירוש הפסוק הוא, שכאשר מביאים "מן הצאן ומן הבקר", אזי מה עושים אז באמת? "אדם **מכם** כי יקריב" – הוא מקריב את עצמו. אלא ש"מקריב" פירושו מלשון "קרוב", הוא מתקרב להוי', עד כלשון הזהר "רזא דאין סוף", כמבואר בארוכה גם במאמרי ההילולא דנשיא דורנו.

ואח"כ הוא אומר, שבאומרו **קטן**, שגם אז הרי יש לו את הדין, כמובא בשולחן ערוך, בלשון הרמב"ם, כי כל קרבן צריך להיות "כל **חלב** להוי'", "מן המובחר ומן היפה ומן הנאה", מדוע הוא אמר "קטן"?

– והוא **דייק** "קטן", שכן, רואים שמדייקים בדבריו. – אם היו אומרים, שאין דיוק בדבריו; הוא אומר כך סתם בלי דיוק – כי אז הי' הדין צריך להיות, שהאומר "קרוב גדול" יוצא גם בקטן. א"כ סימן, שמדייקים בדבריו. הוא מדייק גם באומרו "קטן" – בידעו דין זה, שכן ש"לא בשופטני עסקינן" –

הנה זהו משום שאז לא הייתה לו היכולת. [בפרט לפי פסק-דין הרמב"ם בנוגע לקרבנות וחרמות והקדשות, שעליהם להיות "מכל ולא כל" – שאין לתת כל נכסיו. עד לדין ד(דלים) בדלות ובדלי-דלות, ככמה דינים בקרבנות עצמם]. במילא הוא אמר "קטן".

אח"כ, כשזה בא למעשה ו"הביא גדול" – הרי הוא זה שהביא את הגדול, א"כ סימן שהוא יכול, א"כ סימן, שהוא הלך "אריבער" [מלמעלה].

א"י הוא מביא זאת מצד שנדר "קרוב קטן", הנה כאשר הוא הולך "אריבער" [למעלה] מדיבורו – בידו להביא קרוב גדול.

מוכח מהמציאות, שאף על פי שלפני זה הוא אמר "קרוב קטן", בידעו את הדין – שכן "לא ברשיעי עסקינן" – שעליו להביא "מן המובחר", ואף על פי כן הוא אמר "קטן" – הרי במילא מן הסתם הוא לא הי' ביכולת,

אח"כ רואים, כי **כן** נוצרה בו היכולת. מדוע נוצרה בו היכולת? "עני והעשיר"!

אף על פי כן, הרי הוא אמר, וזהו "מוצא שפתיך" –

הנה כאן נכנס העניין ב"עבודה" ד"מלכתחילה אריבער", ש"מלכתחילה" בשעת אמירתו "קטן" – כבר אז הוא חשב, שעתיד להיות "אריבער", ובאם רק תהי' האפשרות הוא יביא גדול – אף על פי שזהו "אריבער" ממעמדו ומצבו דאז.